

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnimim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Pravo zadržavno delo.

Ni bilo v zgodovini jugoslovenskega naroda pomembnejšega dogodka, med čegar osnovne tendence ne bi spadalo tudi stremenje po ujedinenju Jugoslovenov, bodisi v duševnem ali v političnem oziru. V Samovih časih, za časa bojev Ljudevita Posavskega, v žalostnih dneh Matije Gubca, ob reformaciji, v dobi Napoleonove Ilirije in Gajevega Ilirizma, vedno je bilo razvito tudi jugoslovensko vprašanje in vselej je bil storjen korak k uresničenju jugoslovenskega vprašanja. Zato je naravno, da je ob preobratu ves jugoslovanski narod z navdušenjem pozdravil dan ujedinenja. Ravno tako naravno pa je tudi, da je sledilo temu navdušenju razočaranje, ker je bil narod na ujedinenje pripravljen le v svojem srcu, ne pa tudi politično tehnično. In kako tudi? Obvladan od nadmočnega nasprotnika ni bil naš narod nikdar v stanu, da bi sam delal politiko, temveč vedno so pisali politiko njegovi nasprotniki na njegovo kožo.

Prvo mesto med nasprotniki pa je zavzemala avstrijska država in zato je naš narod odklanjal avstrijsko državno misel in kot posledica tega izgubil zmisel sploh za vsako državno idejo. Naš narod je postal defetističen.

Po preobratu pa je stopila pred naš narod dolžnost, da se hipoma izpremeni iz defetističnega v skrajno zadržaven narod. In to v dobi, ko je splošno pomankanje in ko so težke vojne izgube celo pri narodih s sijajno zgodovino, z razvitim državljanskim čutom visoko dvignile val defetizma. Pri nas pa, ko je bil ves jugovzhod države opustošen od vojne, zapad ugrabljen od tujece in med vojno izropan, ko ni imela niti ena pokrajina intaktnega upravnega aparata, ko je bil ves železniški park razrušen, ko je imel vsak narod svojo tradicijo, ko je vojna dvignila do neba kričanska gesla, pri nas pa se naj bi zgodil čudež, da bi narod nakrat prešel iz defetizma v vzgledno zadržavno delo! To je bilo nemogoče in narod je bilo treba k temu šele pripraviti!

Zato je bilo treba naš narod šele za državno misel pridobiti in zato je od preobrata dalje najodličnejša dolžnost vsakega politika v njegovem zadržavnem delu.

Narod pa se da pridobiti za državo le na ta način, da spozna narod v dejanju, da je nova država zanj neprijemno večje dobro ko pa stara država. Kakor vsak trgovec, tako mora tudi država vzdržati vsako konkurenco. Za nacionalno državo velja to še vse preje, ko za nenacionalno. V Avstriji smo smatrali za naravno, če smo bili v nacionalnem pogledu oškodovani, v naši Jugoslaviji nočemo biti v nobenem oziru.

Za sebe pa more uspešno propagirati država le, če skrbi za gneten dobrobit naroda, če da ljudstvu v prvi vrsti vse, kar rabi za življenje. Z nobeno drugo stvarjo se ni Jugoslavija tako krepko utrdila, ko z agrarno reformo. Samo ta je zlomila komuniste in brez nje ne bi bilo tudi Jugoslavije!

Besedna propaganda odloča šele na zadnjem mestu, tedaj, kadar ima ljudstvo svoje najbolj elementarne potrebe zagotovljene. Lačnemu se ne govori o kulturi, lačnemu je treba dati kos kruha! Od vojne izmučenemu narodu enako ni treba govoriti dosti o potrebi ujedinenja, temveč s praviim gospodarskim delom, z resnično svobodo mu je treba potrebo Jugoslavije dokazati. In ko bo ta dokaz podan, potem je Jugoslavija za večno utrjena, ker defetizem bo zginit in zmaga državljijska zavest.

Nikdar pa se tega ne da doseči z ukazi, zakaj domovinske ljubezni ni moč dekretirati.

Pravo zadržavno delo je torej le v praktičnem delu za ljudstvo in zato mora to načelo postati osnovno pravilo naše politike. Vse drugo pa je napačno!

To je dokazala zgodovina Avstrije dovolj jasno in zato bi morali biti ravno mi Slovenci prvi pri pravem zadržavnem delu.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 7. julija. Od 10. do 1. se je vršila plenarna seja vlade. Prometni minister Popović je podal obširen referat o svoji avdijenci na Bledu, potem pa je zunanji minister obvestil člane vlade o naši protestni noti Italiji radi zadnjega obmejnega incidenta, ki je bila sinoči izročena tukašnjemu italijanskemu odpravniku poslov, g. Soli. Nota je zelo ostra. Nadalje je poročal Ninčić, da je Italija že včeraj izrazila svoje obžalovanje radi incidenta. Potem je bil odobren prosvetnemu ministru kredit 20 milijonov dinarjev, ki je predviden v proračunu in ki je določen za gradbo šol v Južni Srbiji. To vprašanje je bilo rešeno na intervencijo radikalnih poslancev iz Južne Srbije. Pribečević je referiral o svojih zborovanjih, ki jih je imel včeraj v Hrvatski. Pribečević konstatira, da pridobiva ideja o narodnem in državnem edinstvu med narodom in Hrvatski vedno več pristašev. Finančni minister je referiral

o Blajrovem posojilu, o katerem je dejal, da bo zadnji obrok 10 milijonov dolarjev izplačan v kratkem, ker so obveznice tega posojila notirale v Londonu te dni 87 dolarjev. Ta zadnji obrok se bo porabil za dovršitev začelih železniških prog, ker je za pričetna dela zgradbe Jadranske železnice nezadosten. Notranji minister je poročal o situaciji v državi in o kraljevem odhodu na Plitvička jezera. Od tam pride kralj za eno dva dni v Beograd, odkoder se zopet vrne na Bled. Pašić je obširno referiral o svojih avdijencah na Bledu. Pašić ni šel na Bled, da dobi volilni mandat, temveč samo zato, da obvesti kralja o situaciji. Predno se reši današnja latentna kriza, je naravno, da se vrši konzultiranje s šefi parlamentarnih klubov. Pašić ni izvedel rekonstrukcije kabineta, ker se bo izvršila rekonstrukcija, čim dobi Pašić volilno vlado. Nato so razpravljali še o resoluciji demokratske stranke.

Politični položaj.

Iada gre na počitnice. — Borbeno razpoloženje opozicije.

Beograd, 7. julija. Situacija v Beogradu se razvija v novi smeri, ki je nastala s koncem Pašičeve misije na Bledu in z novo akcijo opozicijskega bloka. Situacija v Beogradu je zelo interesantna in živahna, ker je zbranih v Beogradu veliko politikov. Ministrski predsednik Pašić je prišel z Bleda, kakor smo že poročali, ter referiral o politični situaciji. Opozicijski blok se zbira v Beogradu. Glavna odbora radikalne in demokratske stranke imata plenarne seje. Med tem, ko se opozicija pripravlja na zelo energično borbo, se pripravlja vlada na počitnice. Ker bo ostala opozicija sama v Beogradu, bo morala končno tudi ona oditi. Kakor vse kaže, bo prihodnji teden zelo buren v naši notranji politiki.

Beograd, 7. julija. Plenarna seja opozicijskega bloka je določena za jutri ob 10. uri popoldne, da bo imel g. Davidović potem dovolj časa. Korošec je še vedno v Beogradu. Pričakujejo, da pridejo zvečer ali jutri zjutraj v Beograd.

Kralji se vrne v Beograd v kratkem.

Ukaz o rekonstrukciji še ni podpisan.

Beograd, 7. julija. Iz političnih krogov se doznava, da bo prišel kralj v Beograd čez nekaj dni. Kralji je namenaval priti v Beograd s Pašićem, vendar je to namero opustil radi važnih poslov, ki jih mora dovršiti na Bledu. Kralj na Bledu ni hotel podpisati ukaza o rekonstrukciji kabineta, ker pride v Beograd in bo to storil tamkaj.

Sklepi glav. odbora demokratske stranke.

Beograd, 7. julija. Včeraj predin popoldne je bila seja glavnega odbora demokratske stranke. Davidović je imel na tej seji daljši govor, na katerem je izjavljal, kako je došlo do obzovanja ožjega in širšega opozicijskega bloka. G. Davidović je pri tej priliki prečital tekst delovnega programa ožjega opozicijskega bloka. Davidović je naglasil, da sta tako klub kakor tudi odbor takoj odobrila, da naj se obrazuje opozicijski blok in da je nastopila razdvojenost, ko je bil blok že obrazovan. Blok je vršil delo za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, za pobijanje korupcije in pa za vračanje zakonitosti. Dosedanje delo je ustvarilo povoljno atmosfero in z zaupanjem moremo pričakovati uspešne sporazume, dosego široke samouprave in dekoncentracije oblasti. Položaj je zelo ugoden za nadaljnja pogajanja. Pera Marković je referiral o delu poslanskega kluba v narodni skupščini in v narodu. Voja Marinković je podal svoj obširen referat o samoupravi, ki bo predložen kongresu stranke. Govorili so še Agatonović in Joka Popović. Popoldne in popoldne so govorili tudi predstavniki iz posameznih krajev, ki so stavili manjše opazke. Vsi pa so

odobravali delo Davidovića. Na koncu zborovanja je dal Davidović odgovore na vse pripombe, na kar je bil prečitana in sprejeta sledeča resolucija: Glavni odbor demokratske stranke je po referatih Davidovića, Pere Markovića, Voje Marinkovića in Agatonovića sklenil sledeče: Demokratska stranka, dosledna svojemu razumevanju narodnega edinstva in v cilju jačanja jugoslovenske države in narodne misli obsoja vsak poskus, da bi se dal naš narodni državi plemenski značaj. Odborava dosedanje politiko ožjega glavnega odbora in poslanskega kluba v tem pogledu. Glavni odbor demokratske stranke je prepričan, da more samo sporazum, sloga in sodelovanje vsega narodnega elementa v urejevanju in jačanju naše narodne države zagotoviti našemu narodu izvršitev njegove zgodovinske misije, ki mu je dodeljena z njegovim geografskim in mednarodnim položajem. Glavni odbor naroča vodstvu stranke, da naj odločno nadaljuje borbo, da se ohrani ustavnost in parlamentarni značaj naše države in za stvarno enakopravnost vseh državljanov. Glavni odbor zlasti naroča in pooblašča vodstvo stranke, da predvzame vse potrebne mere za polno zaščito osebne svobode in svobode tiska pred nasiljem oblasti.

SPORAZUM MED BUNJEVCI IN RADICEVCI.

Beograd, 7. julija. Poslanec bunjevačke stranke Rajić je izjavil novinarjem, da vodijo Bunjevci pogajanja s HRSS-om in da je že dosežen sporazum v vseh glavnih vprašanjih. Po tem sporazumu bodo nastopili Bunjevci v sornorskem in subotičkem volilnem okrožju s samostojnimi listama, v vseh ostalih okrožjih pa bodo glasovali za liste radicevcev. Protokol o tem sporazumu bo podpisan prihodnji teden v Zagrebu.

Obžalovanje italijanske vlade radi obmejnega incidenta.

Beograd, 7. julija. Včeraj je izdalo naše ministrstvo za zunanje zadeve sledeči komuniké:

»Italijanski odpravnik poslov je bil danes popoldne pri ministru zunanjih zadev dr. Ninčiću, da mu izreče po osebni naredbi predsednika italijanske vlade Mussolinija iskreno obžalovanje radi poslednjega incidenta, ki se je pripetil dne 2. t. m. pri Podbrdu. Pri tej priliki je Sola obvestil dr. Ninčića, da je odšla italijanska komisija takoj na lice mesta in izvedla preiskavo. Konstatirala je, da se je pripetil incident na italijanskem teritoriju 700 m vstran od že določene meje. Komisija je dalje ugotovila, da je ostal eden izmed naših stražnikov na

mestu mrtev, drugi pa se je vrnil na jugoslovensko ozemlje, kjer je potem umrl. Komisija ubitega stražnika ni našla na licu mesta, ker so ga preko noči odnesli neznani ljudje preko meje na naš teritorij. Končno je sporočil Sola dr. Ninčiću, da je izdal Mussolini najstrožjo naredbo, da se v bodoče na noben način ne sme pripetiti kak podooben slučaj. Kakor se more sklepati po poslednjem incidentu, so duhovi ob meji silno razdraženi na obeh straneh, zato je zaprosil Mussolini dr. Ninčića, da se tudi z naše strani podvzamejo slične mere, da se prepreči konflikt te vrste v dobrih in prijaznih odnosih, ki obstojajo med nami in Italijo.

Občni zbor šolskega društva v Trstu.

Trst, 7. julija. Včeraj dopoldne se je vršil v dvorani delavskega konzumnega društva pri Sv. Jakobu prvi občni zbor »Šolskega društva« v Trstu ob lepi udeležbi. Predsednik dr. Abram je pozdravil navzoče in okrcal one, ki se zbora niso udeležili ter konstatiral, da se občnega zbora ni udeležil niti en zastopnik krščanske socialne struje. Tajnikovo poročilo o delovanju društva v zadnjih dveh letih navaja, da je društvo vzdrževalo, oziroma podpiralo slovensko šolo pri Sv. Jakobu ter lepo število otroških vrtec ter vzdrževalo brezplačno mnogo revnih otrok. Izdalo je v zadnjih dveh letih na tisoče brezplačnih kosil. Zelo ganljiv je bil prizor, ko se je

neka deklica na odru zahvalila društvu v imenu otrok, ki so bili deležni podpore društva. Iz tajnikovega poročila je nadalje razvidno, da je društvo ukrenilo vse potrebne korake za otvoritev otroškega vrta v Sv. Križu pri Trstu in v Gorici. Toda prošnje oblasti do danes še ni ugodno rešila, češ da je po onih krajih dovolj italijanskih šolskih vrtec. Pri volitvah je bil zopet izvoljen za predsednika dr. Abram, za podpredsednika pa poslanec dr. Wilfan. Popoldne se je vršila na vrtu Narodnega doma pri Sv. Ivanu dobro uspeša ljudska veselica, ki se je vršila v popolnem miru in je fašisti niso motili.

Položaj v Italiji.

Rim, 7. julija. Kljub vztrajnemu naglašanju vladi prijaznih listov, da se je sedanja politična situacija premaknila z mrtve točke, je položaj še vedno na istem mestu in nejasen. Javnost stoji pod utisom nekaterih pojavov, ki bi kazali na to, da misli del fašistov na možnost odločne protiofenzive proti opoziciji. Ob koncu tedna so objavili opozicijski listi vest, da se pošilja nekaterim fašistom orožje tajno na dom ter da se tako tajno pripravljajo pristaši fašistovske stranke. Dalje se trdi, da ne vračajo člani fašistovske milice po zborovanjih milice, ki se vrše po Italiji, orožja poveljstvom, temveč da ga jemljejo s seboj domov. »Mondo« opozarja notranjega ministra Federzonija na te pojave ter ga sprašuje, kako se te stvari ujemajo z njegovimi prizadevanji za normalizacijo političnega življenja. Ta fašistovska bojevitost se spravlja v

zvezo z agitacijo, ki jo vodi že od začetka sedanje krize fašistovski poslanec Farrinacci in ki gre za tem, da bi fašizem, če bi opozicija ne odnehala, nastopil z novim pohodom na Rim. V svojem listu »Cremona nuova« je objavil v soboto na Mussolinija odprto pismo, v katerem naglašja, da more ministrski predsednik vedno računati s fašistovskimi četami. To strahovalno agitacijo podpira tudi rimski list »Impero«, a med fašistovskimi veljaki posebno general De Bono, glavni poveljnik prostovoljne milice. »Popolo d'Italia«, ki ga vodi Mussolinijev brat Arnaldo Mussolini poziva z ozirom na to agitacijo fašiste k pomirjenju in jim svetuje, naj zaupajo Mussoliniju, ki gotovo ne bo žrtvoval nobenega uspeha fašistovske revolucije in ki ima situacijo popolnoma v svojih rokah.

KOROŠEC PROTESTIRA.

Beograd, 7. julija. Včeraj dopoldne je posetil dr. Korošec predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanovića in vložil pri njem protest proti preganjanju Slovencev kakor tudi proti omejevanju svobode zborovanj in govorov. Protestiral je tudi proti zaplambam lista »Slovenca«. Danes je posetil dr. Korošec v isti zadevi tudi notranjega ministra dr. Srškića.

NAŠ KONZULAT NA REKI.

Beograd, 7. julija. Vlada je sklenila, da ustanovi naš konzulat na Reki. Za generalnega konzula je določen Filip Dobridi, bivši generalni konzul na Madžarskem.

NEUSPEH POGAJANJ DAVIDOVIĆA Z NEMCI.

Beograd, 7. julija. Pogajanja med predstavnikmi Nemcev in zastopniki Davidovića niso dosedaj dovedla do nobenih rezultatov, ker so zahteve Nemcev zelo velike. Tu prevladuje mnenje, da do sporazuma sploh ne more priti.

NEMIRI V ALBANJI.

Beograd, 7. julija. Po še ne potrjenih vesteh iz Albanije je došlo pri Maču do ponovnih spopadov med pristaši vlade Fan Nolinja in muslimani. Do spopadov je došlo radi tega, ker je hotela vlada Fan Nolinja s silo izvesti agrarno reformo. V Mač je poslanih nekaj oddelkov vojaštva iz Tirane in Skadra.

KOROŠCEV IZLET Z JANJICEM.

Beograd, 7. julija. Včeraj je bilo v narodni skupščini že precej mirno. Radikali so pričakovali, da pride g. Pašić v skupščino, kar se pa ni zgodilo. Danes nadaljuje radikalna stranka svojo sejo, takisto tudi demokratski klub. Dr. Korošec je konferiral z Davidovićem, popoldne pa je napravil v družbi z ministrom ver dr. Janjicem v motornem čolnu izlet po Savi. Temu izletu prispevajo v Beogradu politični značaj, ker sta Janjić in Korošec dobra znanca in ker sta napravila skupen izlet v času, ko se govori o koncentracijski vladi in ko pričanja ponovna akcija opozicijskega bloka.

NEVARNOST PREVRATA NA GRŠKEM.

Beograd, 7. julija. Iz Sofije in Soluna javljajo, da je nastala na Grškem opasnost prevrata s strani posebnih oficirskih organizacij. Da bi preprečila prevrat, je grška vlada zamenila ministra mornarice, proti kateremu so oficirji. V varstvo republike je sklenila vlada uveljaviti zakon o zaščiti države. Proti oficirski zaroti je sestavljeno vojno sodišče.

Borzna poročila.

Zagreb, 7. julija. Dunaj 0.1198, Trst 350.75, London 366, New York 84.28, Pariz 427.50, Praga 248.50. Curiah, 7. julija. Dunaj 0.007898, Milan 23.85, London 24.25, New York 561.28, Pariz 28.07, Praga 16.35, Beograd 6.12.

Dunajsko gospodarsko pismo.

Na Dunaju, dne 3. julija 1924.

Dinar sili zopet nekam bolj navzdol, kar dela težkih skrbi našim uvoznikom in dolžnikom v inozemstvu. Vse blago, ki ga moramo uvažati, bo zategadelj dražje, čim bolj bo dinar padal na svetovnem trgu. Finančni minister je pa optimist in nas tolaži, da je ta novi pojav z dinarjem le prehodnega pomena in da se naša valuta zopet popravi z izvozom nove letine, ki bo letos izredno dobra.

Res je, da kakor padanje naše valute otežuje uvoz, tako more pospeševati izvoz, ker more inozemstvo poslednji pri nas ceneje kupovati. V našem izvozu smo žal opazovali zadnje mesece sumljivo nazadovanje in v marsikakem pogledu celo zastoj, kajti naš izvoz je usodno ubijala konkurenca sosednjih držav in celo — Amerike. Značilne so celo številke naše uradne statistike o uvozu iz — Italije, ki so nam razkrile naravnost neverjetno vest, da smo uvozili v našo državo iz Amerike s posredovanjem Italije mnogo vagonov moke, ko imamo vendar sami dovolj žita in mlinov, da bi mogli mi zalagati vso srednjo Evropo. Ali v napovedani vrednosti uvožene moke ima tudi odgovor, zakaj je Italija prodala pri nas toliko ameriške moke, kajti ta cena je nižja od one, ki je pri nas običajna. In pri vsem tem je še Italija zaslužila, služila se lahko prarodno družbe in železnice. Vse to daje mogoče misliti in ni dobro znamenje za bodočnost. V istem času leži na Dunaju 40 vagonov naše moke, ki je nihče ne kupi, ker je predraga.

Naš uvoz ubijajo previsoki prevozniki na naših pralah in pa carine. Previsoki železniški tarifi so najnevarnejši sovražnik naših železnic. Ako je kje na mestu poslovica o majhnem ali zato gostem dobičku, tedaj je to pri železnicah. Železnice morajo biti vselej polno zaposlene, vozovi naj tekajo preko meje polni in ne prazni ali napol prazni. Pri isti režiiji je lahko veliko več dohodkov, kar je v korist rentabilnosti naših železnic, ali še več našim trgovskim bilancam in našemu splošnemu blagostanju. Posebno v kupčiji za Avstrijo prihajajo tarife v poštev, ker so to tarife izdatno nižje. Zato so bile zadnje čase možne le bolj kupčije iz obmejnih krajev, iz notranosti pa ne več.

Da so carine na izvoz naših pridelkov zelo ovirale kupčije z inozemstvom, to so merovalni krogi uvideli in zato so zadnji čas te carine deloma odpravili, deloma pa izdatno znižali. To utegne izvoz povečati, ali kolikor razmere poznamo, dosežanje znižanja carin še ne bo zadostno za zaželeni uspeh. Držnem se trdi, da bi v celoti ne bilo prav nikake škode, ako bi carine na naše pridelke popolnoma odpravili. Na ta način bi zares izdatno poskočili naš izvoz in naša trgovska bilanca bi postala nakrat kaj zdravo aktivna. Našemu poljedelcu bi ne trebalo znižavati cen, ako bi hotel kaj več prodati. S tem bi poskočila gospodarska moč našega davkoplačevalca. V deželo bi prišlo blagostanje, od katerega bi imela država dobiček v vseh možnih oblikah. Kar bi dobile državne blagajne manj v obilnoznih stroških. Aktivna trgovska bilanca, ki carin, bi dobile po drugi strani v obliki bi postala stalna, bi dvignila v inostranstvu zaupanje v naše gospodarstvo in naša valuta bi se stabilizovala na neki višji stopnji. Skratka, država bi pridobila na povečani vrednosti valute. S tem pa bi zopet olajšali kupovanje v inostranstvu, uvoz bi se mogel uravnati po potrebah in pameti, ali manj denarja bi šlo za tuje izdelke preko meje.

Letina dobro kaže tudi v Avstriji. Pravilo, da bo vsega obilo. Že v soboto je 60 kmetov pripeljalo na Naschmarkt zgodnji krompir, ki tudi na našem Štajerskem šele prihaja. Sroča za štajerski krompir pa je to, da so avstrijski kmetje zelo razvijeni in zahtevajo za vse svoje pridelke neizmerno cene, ki daleč prekašajo svetovno pariteto, oziroma predvorne cene. Tekma s temi kmeti bo nam in poljedelcem lahka, samo pameti je treba in ne zapasti fiksnih idej, da Avstriji morajo kupovati naše blago. Skušnje so pokazale, da si lahko tudi drugače pomagajo. Krompirja bo zlasti veliko na jesen. Zato naj naši Štajerci politično in prodajo kolikor bo le mogoče zgodnjega krompirja. Nikar čakati 2. juna na jesen, kajti izključeno je, da bodo cene v jeseni boljše. — Ista bo s sadjem, posebno z jabolkami. — Dalje bo mogoča kupčija z zelenjavo, suhim gobami, fižolom, posebno onim

pisanim kranjskim, pa tudi z jajci, ki jih res ni treba pošiljati daleč po svetu, ker je bilo s to kupčijo že veliko razočaranj in izgub. Kvarljivo blago prodajamo rajši v sosesčini.

V Jugoslaviji imate še od lanske in predanske letine mnogo žita in moke. Zama so si prizadevali razni veletržci iz Novoga Sada, Pančeva, Beograda itd. na tukajšnji borzi, da bi prodali svoje zaloge tudi v veliko svojo izgubo. Zalogi so se vračali domov in zabavljali so na carine in prevozne tarife, ki so jim kupčije onemogočile. — Kaj bo pa še po letošnji žetvi, kam s tem blagoslavljenim božjem? Kako neugodna perspektiva se nam kaže, naj podam čisto kratko poročilo o letini na Ogrskem, tem največjim našim tekmečem. — Po ravnokar objavljeni statistiki bo za izvoz 7—8 milijonov stotov žita, torej 70—80.000 vagonov blaga. In s tem žitom zaposljuje svoje mline, da ni upanja, da bi našli milini kaj prodali. Tudi žito samo ušile naš izvoz, kajti Madžari napnejo vse sile, da si avstrijski trg ohranijo. Tudi so boljše trgovci in vlada jim gre na roko. Narodna banka jim je že zagotovila celih 1800 milijonov kron kredita za nakupovanje, da producenti takoj dobijo plačilo. Na ta način pridejo trgovci ceneje do blaga in lažje počakajo na izkupičke iz prodaje. Iz Ogrske je tudi prevoz cenejši. Kako boste mogli tekmovati z Ogrji? Vrlju tega bo konkurenca iz Amerike in Italije še intenzivnejša nego doslej. To morem zagotoviti iz svoje tukašnje izkušnje, iz razgovorov z velenakupi in trgovci. Na vse strani bolj mislijo nego na kupovanje iz Jugoslavije. Ako tako dobro trgovsko podjetje, kakoršno je brez dvoma »Srpsko trgovačko društvo u Beogradu« s podružnico na Dunaju in z lastnimi šlepi na Donavi, ne more zmagati konkurenco, kdo naj poskuša na večjo srečo?

Edini izhod vidim v popolni odpravi carin na vse poljske pridelke, v znižanju železniških tarifov in v posebnem kreditu Narodne banke. Ako država po eni strani opusti take dohodke, omogoči izvoz v velikih množinah in s tem si po drugi strani domestije vse ono, kar dobi manj na carinah in v ovrzih. Drugega izhoda ni. Ako boste pa nadaljevali dosežanje kratkovidno egoistiško politiko, se vam bo godilo kakor pri vinu, ki ga morate sami popiti, a še to po visokih cenah. Za izvoz vina je vlada že znižala vozarino, ali veliko prepozno je prišla na tako pametno misel, ko so vsi trgovci in sploh kupci že ušli in si poiskali drugod nakupnih virov. Enkrat zapravljen trg pa se navadno ne vrne več tako kmalu nazaj. Žal, da sem v štirih letih šestkrat ponavljal vedno isto pesem brez odmeva, a se naposled vse maščuje nad našim narodnim gospodarstvom. Pamet prihaja vedno prepozno!

Končna števila o našem izvozu so sicer dosti lepa, ali ako jih analiziramo po posameznih skupinah, vidimo, kje treba začeti z drugačnimi metodami — in to so baš naši poljski pridelki. Ako tu izvoz dvignemo na višino naše kapacitete, bo trgovska bilanca visoko aktivna.

A. G.

Pred odločilnimi dogodki.

Doslej smo bili vajeni »vročinskih političnih« tudi v mednarodni diplomaciji, letošnje poletje pa je prineslo tudi v tem oziru veliko spremembo. Baš poleti se bodo reševala važna mednarodna politična vprašanja, predvsem pa nesrečni reparacijski problem.

Dne 16. julija se prične v Londonu medzavezniška konferenca, katere se udeležijo poleg velebiti zastopniki malih držav, ki bodo razdeljene v dve skupini. V prvo skupino spadajo male države, ki so zainteresirane na vojni reparacijah. V tej skupini je zastopana naša država. Romunija in Portugalska, drugo skupino pa tvorijo vse ostale male zavezniške države.

Dolga in trnjeva je bila pot do londonske konference in radi tega se ne smemo čuditi, da so naglašali vsi časopisi velik pomen Herriotovega potovanja v London in Bruselj. Herriot je napel vse svoje sile, da se sporazume z Macdonaldom in Theunisom in pripravljen je bil dati koncesije tako Londonu, kakor Bruslju. Kot najvažnejše pride na londonski konferenci v poštev vprašanje izvedbe izvedeniškega po-

ročila. Razna druga vprašanja (francoska varnost, zasedba Poruhra) pridejo na razgovor na kaki bodoči konferenci. Toda že vprašanje izvedbe Dawesovega načrta bo dalo dovolj dela. Pomisliti treba, da zahteva Dawesov načrt, ako hoče postati dejstvo od strani Nemčije, globoko segajoče zakone, ki so v gotovem oziru celo v nasprotju z nemško ustavo.

Poročila pravijo, da je organizacijski odsek že pripravil tozadevne načrte, ki jih pošlje v odobritev reparacijski komisiji, nakar jih dobi nemška vlada, da jih predloži parlamentu. Sedaj nastane vprašanje, kako stališče zavzamejo nemški poslanci? Po dosedanjih vesteh se desničarji niso še povsem jasno izjavili. V slučaju pa, da bi sprejeli nasprotovani, bi morali priti do razpusta državnega zbora. Vendar pa ni mogoče izgleda, da bi dobili pri bodočih volitvah večjega števila mandatov, vsled česar je verjetno, da ne bodo delali sprejema zakonov nobenih ovir. To pa tem manj, ker se je za Dawesov načrt izrekla nemška industrija, ki je najbolj prizadeta. Smelo pa lahko rečemo, da ne bo šlo brez globljih pretresljajev.

Lyonski kongres.

V dveh ozirih je bil Lyonski kongres Lig za Zvezo narodov posebno uspešen. V prvi vrsti pomeni Lyonski kongres zopet nov velik korak k zblizanju Francije in Nemčije. Na kongresu je bila namreč zastopana tudi Nemčija in sicer je bil vodja nemške delegacije grof Bernstorff. Majhni lističi so sicer poskušali proti udeležbi Nemcev ščuvati, toda njihovo prizadevanje se je ponesrečilo in javno mnenje Lyona je Nemce prijazno sprejelo.

Nemci s svoje strani so tak sprejem opravičili. Govor Bernstorffa je bil senzacija kongresa, kajti v tem govoru je Bernstorff odločno in odkrito izjavil, da mora Nemčija svoje obveznosti točno izpolniti. Predsednik francoske delegacije, posl. Hennessy, sijalen govornik in bistra glava, je takoj nato s svojim govorom dokazal, da je inel grof Bernstorff prav, ko je p. a. a. svojo važno izjavo. Hennessy je med drugim dejal: Nacionálni blok je razbit, Francija, klanja Davisovega poročila dosežen načelen sporazum, potem ne bo Nemčija samo sprejeta v Zvezi narodov, temveč dobi tudi mesto stalnega člana (kar pripada samo velebitam). Že pred letom dni sta govorila Bernstorff in Hennessy na kongresu Lig za Zvezo narodov na Dunaju. Tedaj sta bila njunina govora še glas vpajočega v puščavi. Danes pa odobra-

Kot dober znak za uspešno delo londonske konference smemo smatrati dejstvo, da uživajo vodilni državniki v svojih državah veliko zaupanje. Osebito smemo to trditviti o Herriotu, ki je spretno izločil iz svojega programa vse točke, ki bi utegnile motiti razpoloženje francoskega naroda, predvsem pa dobre odnose z Belgijo. Sem spada vprašanje zasedbe nemškega industr. ozemlja, podaljšanje Micum pogodb in vprašanje francoske varnosti. V tem oziru znači tudi velik uspeh vzpostavitev vojaške kontrole v Nemčiji, da se prepreči nadaljno tajno oboroževanje nemškega naroda. V tem vprašanju se je Herriot uklonil svojem vojaškemu svetovalcu generalu Nolletu in tudi Macdonald je spoznal v vojaški kontroli najboljšo preventivno sredstvo proti ogrožanju mira.

Z ozirom na Herriotove in Macdonaldove izjave v londonski in pariški zbornici smemo pričakovati, da bo londonska konferenca rodila one plodove, ki jih izmuče no človeštvo nestrpno pričakuje. Če bi pa nastale ovire z nemške strani, naj se nemški narod zaveda, da bo čutil maščevanje vsega sveta.

va večina francoskega naroda načela Hennessyja. Napredek ljudstva se vrši počasi, toda sigurno.

Drugi važen uspeh mora zabeležiti Lyonski kongres manjšinskega vprašanja. Dosedaj so bile nacionalne manjšine pravzaprav brez vsakih pravic. Manjšine so se smele obrniti na Zvezo narodov le s prošnjami. Te prošnje pa so reševali le stalni člani Zveze, povedni torej oni, proti katerim so se obrnile manjšine za pomoč.

Lyonski kongres pa je osvojil zahteve manjšin, da ima vse njihove pritožbe proučiti mednarodno sodišče v Haagu in njegove razsodbe izvesti, zakaj manjšinsko vprašanje je treba rešiti iz nejasnosti diplomatskih intrig.

Za naše Primorce pa je zlasti važen sklep lyonskega kongresa, da se mora ščititi tudi manjšine v onih državah, ki niso v tem pogledu po nobeni mednarodni pogodbi vezani. Italija, kot zmagovalna velesila, ni v nobenem oziru vezana, da spoštuje pravice narodnih manjšin. Po lyonskem kongresu se bo morala tudi Italija ozirati na manjšine.

Seveda niso sklepi lyonskega kongresa že zakoni, toda moralen vpliv lyonskega kongresa je tako močan, da se bodo morale vse države njegovim sklepom prej ali slej pokoriti. S tem pa bo znatno utrjen mir v Evropi in mir je izvor ljudske blagostanja.

Slovanski svet.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

70 letnica komponista Leaša Janačka. Dne 3. julija je praznoval Leoš Janaček, najvidnejši predstavitelj češko-moravske glasbe svojo 70 letnico. Leoš Janaček je bil rojen 1. 1854 v Hukvaldu pri Příborsu na Moravskem. Svoje glasbene študije je dovršil na konservatoriju v Lipskem in na Dunaju. Po povratku v domovino je bil imenovan najprej za ravnatelja slavne orglarske šole v Brnu, pozneje pa za profesorja mojstrske šole. Kot glasbenik je pripadal Janaček konservativni šoli, toda si je vedno ohranil samolastnost. Vsled svoje nepopustljivosti se Janaček dolgo ni mogel uveljaviti v češkem glasbenem svetu. Celo njegova opera »Jenufa«, ki mu je priborila pot v svet, je morala čakati celih 12 let predno je bila po svoji premieri v Brnu vprizorjena 1. 1916 v Pragi. Od tega dne pa je Janaček z naravnost neverjetno hitrostjo osvojil večino svetovnih pozor-

nic. Zanimivo je, da prva Janačkova opera »Šarka« še do danes ni bila uprizorjena, ker je uporabil Janaček za tekst svoj glasbe dramo svojega rojaka Zeyra in sicer brez njegovega dovoljenja. Od ostalih njegovih del je treba omeniti »Izlete gospoda Broučka«, dalje kompozicijo fantastične drame Karla Čapke »Stvar Makropulne«. Najbolj priljubljena Janačkova opera je dalje »Katja Kabanova«, napisana na besedilo Ostrovskega. Zadnja opera Janačka je »Liška Bistrouška«, v kateri je skušal izraziti muzikalno živalske glasove. Poleg tega je napisal Janaček celo vrsto kompozicij za zbor, večinoma na besedilo Bezručovih pesmi. — Dne 4. julija je uprizorilo brnsko gledališče v proslavo Janačkove 70 letnice v Pragi »Jenufo«. Uprizoritev je bila sijajna in je Prago presenetila. V kratkem pa uprizori tudi Narodno divadlo Janačkovo opero in sicer na dan, ko se bo slovesno praznovala 70 letnica zaslužnega glasbenika.

RUSIJA.

Predlogi Rakovskega. Pogajanja med Rusijo in Veliko Britanijo zaradi najetja angleškega posojila so se popolnoma razbila in to vsled prekomernih zahtev Rakovskega, voditelja ruske delegacije. Med drugim je zahteval Rakovski, da posodi Anglija Rusiji 50 milijonov funtov (preko 18 milijard dinarjev). Rusija pa bi bila pripravljena vrniti samo neznaten dolg predvojnega dolga in to le v tem slučaju, če so ostali lastniki predvojnih posojil isti ko leta 1914. Priznanje dolgov pa bi veljalo tudi samo tako dolgo, dokler je Velika Britanija kapitalistična država. Kakor hitro bi izbruhnila v Veliki Britaniji revolucija, bi vse ruske obveznosti odpadle. Naravno, da Angleži na take predloge sploh niso dali nobenega odgovora.

Sovjetska vlada je pričela štediti. V Moskvi se je sestal finančni odbor, da izdelava nov proračun. Značilen je bil reiferat Sokolnikova, ki je naglasil, da je treba zmanjšati izdatke v vseh panogah državnega gospodarstva. Proračun za leto 1923/24 znaša za vse sovjetske republike 1.800 milijonov zlatih rubljev, izdatki v tujini pa še posebej 200 milijonov. Velik del državnih izdatkov so prevzele posamezne republike. Brez dvoma je, da bo zadostno reduciranje državnih izdatkov le težko dosegljivo. Značilno je, kako je Sokolnikov končal svoje poročilo. »Vemo, da je naša produkcija malenkostna, vemo, da so naše kulturne potrebe berasko, ali prepričani smo, da je treba za izvršitev teh stvari več časa.«

POLJSKA.

Poljski sejm nadaljuje z vso hitrostjo svoje delovanje. Predvsem delujeta dve komisiji: ustavopravna in pa narodno manjšinska. Pri razpravi manjšinskega zakonskega načrta je izjavil v imenu manjšin poslanec Taraskievic (Belorus), da se ne bodo zastopniki manjšin udeleževali sej, ker so bili zakonski načrti izdelani, ne da bi bile manjšine zaslišane. Nato so vsi manjšinski zastopniki zapustili sejm. Socialno demokratični poslanec Czapiński je predlagal ustanovitev ukrajinske univerze v Lvovu. Njegov predlog je bil odbit. — Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se uvede monopol na špirt. Končno je bilo na predlog sklenjeno, da se ministristvo za javna dela odpravi.

Politične vesti.

— Clevelandski konvent. V Clevelandu je bil z uspehom zaključen kongres Napredne politične akcije. Na kongresu so se zjedini radikalni, socialistični in opozicijski elementi za skupnega kandidata za predsedniške volitve. Kot kandidat je izvoljen Lafolette. Komunisti niso bili na konventu pripušteni. S postavitvijo Lafolette za skupnega predsedniškega kandidata stopa v Ameriki na plan tretja stranka. Če pa bo ta stranka uspešna, je še drugo vprašanje, zakaj v Ameriki odločuje v politiki denar še vse drugače kakor pa pri nas.

— Program praškega sestanka Male antante je sledeč: Dne 11. julija. Prihod gostov. Njihov sprejem v palači zunanje ministrice. Opoldne dimer pri dr. Benešu. Popoldne ob 4. prva seja. Zvečer slavnostna predstava v Narodnem Divadlu. Dne 12. julija: Zjutraj odhod v letno rezidenco predsednika Masaryka v Lano. Od 11. do 1. druga seja, ob 1. slavnostni dimer. Potem izlet v okolico, zvečer slavnostna večerja pri jugoslovanskem poslaniku Nešiću. — Dne 13. junija. Konec konference. Ob 10. dopoldne zaključna seja, opoldne dimer pri rumunskem poslaniku in popoldne podpisovanje protokolov.

— Macdonald o razorožitvi. V Cymmeru je imel Macdonald govor o razorožitvi. »Danes se države bolj oborožujejo, ko pred letom 1914, tako se splošno govori. Mene, kot zunanje ministrice to zelo boli in storim vse, kar je v moji moči, da omejim oboroževanje. Toda to ni dosegljivo s papirnatiimi resolucijami in depešami. Kratkovidni ljudje so bili zelo razočarani, ker nismo kratkoma uničili angleške mornarice. Toda razorožitev ne obstoji v tem, da narod kratkoma orožje položi. Najprej moramo doseči redukcijo oboroževanja in to je dosegljivo le, če ustvarjamo predpogoje za mir. Upam, da se bo to v zvezi z drugimi narodi doseglo in da se bo v treh tednih pričel Dawisov načrt že izvajati.«

— Hitler se spametuje. Viktor Adler je nekdo označil kot posebno srečo socialne demokracije, da so prebili njeni prvi propagatorji cela leta v ječah. »V ječi pridejo namreč ljudje k sebi, v celici prično premišljevat. Tu čitajo knjigo in jo celo prebavijo. Ječa poglubi vsako gibanje.« Da besede Adlerja resnične, dokazuje sedaj Hitler. Iz ječe je poslal Hitler na Nemški dan pozdravno izjavo, ki je prosta vsake politične histerije. V tej izjavi pravi Hitler, da je vstajenje nemškega naroda mogoče le potem duševne obnovitve. Škoda, da bo te dni Hitler že izpuščen iz ječe. Če bi sedel še kako leto, bi morebiti spoznal resnico in Hitler, kateremu osebne poštenosti ni odrekati, bi postal še misleč politik.

— Okrepjeno stališče Herriota. Pojasnilno pismo Macdonalda je zelo okrepilo stališče Herriota. Uvodoma naglašal namreč Macdonald, da je povabilom k londonski konferenci predloženo sporazum nemo mnenje angleške vlade in da vsled tega razburjenja francoskega časopisja ne razume. S tem je torej povedal Macdonald isto ko Herriot in zunanje političen odsek, ki se je sestal v zelo deprimiranem razpoloženju, se je po prečitavanju Macdonaldovega pisma popolnoma pomiril. Macdonaldovo pismo je izšlo nasprotnikom Herriota orožje iz rok.

— Nemčija in Zveza narodov. Herriot in Macdonald nameravata prepustiti Zvezi narodov gotovo kontrolne pravice, ki jih je imela dosedaj reparacijska komisija. Nemška vlada ne bo v tem oziru podvela nobenih iniciativnih korakov, zlasti si, ko je Herriot pred kratkim izjavil, da si pridržuje zavestni pravico določiti, kdaj more Nemčija vstopiti v Zvezo narodov. Slej ko prej pa je nemška vlada mnenja, da more Nemčija vstopiti v Zvezo narodov le kot velesila, to je, da se ji da mesto v svetu Zveze narodov.

Bolši Zvan:

Suzana.

(Odklepek iz neobjavljene zbirke »Mimo mladosti«.)

V tistih dneh resignacije in obupa sem jo videl prvič. Morda bi je sploh ne bil opazil, da ni slučaj nanesel tako, da sem moral spregovoriti z njo.

Visoka in zamišljena je stala ob oknu. V povešenih rokah je držala pletenje in njene trudne oči so gledale tja preko v skladovnice megle, ki so kakor težke misli oblegale Krim.

»Moj poklon, gospodična. Z gospo mambo bi želel govoriti.« Takrat se je zdramila. Opazil sem, kako se ji je najpoprej zgubala mila koža na njenem visokem čelu, nato pa se ji je preko čela obraza razlila nekaka prisljajna jasnost, kakor pri živčnem bolelem človeku, ki se trudi, da bi bil prijazen.

»Prosim, vstopite notri!« me je vlijudno povabila.

Z njeno materjo sem se dogovoril glede hrane. Mala, okrogla gospa me je obsula s celo kopo ljubeznivosti in mi med drugim predstavila svojo hčer Suzano.

In od takrat sem prihajal k njej redno vsak dan na hrano ter imel dovolj priložnosti, da se s Suzano pobliže seznanim.

Prve dni je delala na mene utis pomodne dame, ki z nedosegljivim višim milosino pogleduje na okoli nje vrteči se moški svet. Kmalu pa sem spoznal pravi vzrok njene rezerviranosti, kajti v njenih očeh je dremljiva bolečina.

Sedela sva pri večerji. Zunaj je bil deževen jesenski večer. Suzana je ves čas molčala in je bila nenavadno potirna. Na njenem obrazu je vibriral lahen nemir in čutil sem, kako me je večkrat osinila s svojimi melanholičnimi očmi. Spomnil sem se, da že teden dni hodim k njej na hrano. Ne vem, zakaj sem se spomnil ravno na to. Objela me je neka čudna vročina in srce je hotelo utripati, kakor ob silnem razburjenju. Njen molk me je strašno dražil. Bila sva sama. Na mizi je mirno gorela velika svečila, zastrta z zelenim senčnikom.

»Gospodična!«
Ona se je stresla in globoko zavzdihnila. Nagovoril sem jo, kaj Bog, in sedaj moram govoriti, povedati, zakaj sem jo ogovoril, kaj želim od nje! A jaz, siromak, v tistem hipu nisem mogel drugega ponoviti, kot:

»Suzana!«
Ne morem trditi, kaj je mislila v tistem trenutku ona; videl sem samo, kako so ji privrele solze v oči. V njeni notranjosti se je godilo nekaj velikega.

»Suzana!« sem govoril kakor sam s seboj. »Suzana, tvoja mladost je pretreslo razočaranje. Nekdo je našel tvoje srce in vsadil vanj bolečino. Tudi meni je tako; bodi moja prijateljica!«

Tedaj so se ji vsule debele solze v naročje, grizla je ustnice in jela sunkoma ihteti. Zasmilila se mi je in hotel sem jo tešiti.

»Glej, Suzana! Preko trnja in klancev vodi naša pot in vse steže se stekajo iz življenja na Golgato. Kdor dospe na vrh, bo poveličan, kdor pa klone med potjo, ni živ. In če je tvoja duša vsa razbita, misel na cilj mora pregaziti vse ovire, zatajiti vse bolečine. Podjiva skupaj, Suzana!«

»Prosim vas, nehaite ali nadaljujete. Tako mi je, da bi padla na kolena.«
Dvignil sem se, obsel mizo in se sklonil nad Suzano, ki je tiščala obraz v dlani. Z obema rokama sem objel njeno s svetlino lasmi pokrito glavo, jo nagljal nazaj in najine ustnice so se strnile v dolg, nem poljub.

Razkadle so se težke megle okoli Krima, bil je prelep jesenski dan. Suzanina ožostnost je prešla neznanu kam. Zunaj je rumenelo in odpadalo listje, v Suzanini duši pa je kraljevala razkošna pomlad.

Bila mi je vdana z vsem srcem. Njena bogata, idealna duša je postala predmet mojega oboževanja. Bil sem zaljubljen...

O, da ne bi nikdar prišlo, o čemur sva tolikokrat govorili! A prišlo je, ker je moralo priti.

Sedela sva s Suzano v sobi, se držala za roko in sanjarija. Takrat pa so se odprla vrata in na pragu se je pojavil človek, za katerega sem vedel, da goji za Suzano toplotno ljubezen. Bil je to človek majhne, debelaste postave, vedno elegantno oblačen

in je imel karakteristično rdeč nos. Pravi tip dobrovoljčaka. Suzana mi je pravila, da jo zalezuje že nekaj let, a ona ne more občutiti zanj ničesar. Trpela je kot navadnega znanca in mu odkrito povedala, naj se ničesar ne nada. Spoznala je bila med tem človeka, katerega je vzbujala in ga smatrala za svojega zaročnika. En dan pred zaročilo pa ji je sporočil, da se ne bo nikdar oženil. S tem je bilo končano vse in od tedaj je Suzano peklo v srcu.

»Z dovoljenjem,« je dejal človek in vstopil.

»Zeliš?«, ga je osuplo vprašala Suzana. »Želim povedati temu-le gospodu, da mu nikakor ne morem dovoliti, da po cele ure poseda s teboj.«

Suzana je planila.

»To je nesramnost!«

»Da, nesramnost je, od tebe je nesramno, da tako ravnaš, ko pripadaš meni!«

»Ha, od kdaj?« Suzana je pobledela od gneva.

»Hočeš tudi to?«, se je zarežal hudobno oni.

Suzana se je onemogo zgrudila na divan in zajokala. Razumel sem vse, vendar sem jo hotel zaščititi pred indiscretum človekom.

»Gospod, prosim vas, da ne žalite dame v moji navzočnosti!«

»Ha-ha-ha-ha!«, se je zakrohotal. »Da je ne žalim, pravite? No, ona si tega pač ne bo preveč jemala k srcu, kajti na tem mestu bi jo v tem času lahko »razžalili!« Se trije drugi prav tako, kakor jaz. Mislim, da vam ni potreba boljšega pojasnila.«

In Suzana se ni dvignila, da bi udarila klevetnika v obraz, kljub temu, da sem jaz čakal na to. Globoko je sklonila glavo in skrila obraz v dlani prav tako, kakor je storila tedaj, ko sem jo prvič poljubil.

Vzel sem klobuk, se priklonil in odšel. Zdelo se mi je, da vse križi za menoj: »Suzana, Suzana, Suzana...«

Naročajte in širite
»NAR. DNEVNIK«.

ZBORNIK ZA UMETNOSTNO ZGODOVINO ŠT. 2.

Izdaja Umetnostno zgod. društvo v Ljubljani.

Zbornik objavlja sedaj spomine slikarja F. Vesela, markantne osebnosti iz generacije, ki nam je dala veliko epoho impresionizma. Rojen v Ljubljani, je dovršil dunajsko akademijo in absolviral spcialno šolo prof. Söfiza v Monakovem, član za našo umetnostno velpomembne deteljice Ažba Jakopič, Vesel, je sodeloval pri Stuchovem modernem pokretu, prepotoval malone vso Evropo in si stekel s svojo umetnostjo mnogo odlikovanj in priznanj. Sedaj živi v Št. Vidu na Dolenjskem, še vedno ploden in razborit umetnik, portretist in krajinar. Viktor Steska je v tej številki obdelal slikarja Janeza Potočnika iz Kroke (1752—1834) religioznega slikarja in portretista in navedel obširno slikovno gradivo, ki ga je zbral v dolgoletnem delu. F. Mesesnel objavlja temeljito, konkretno jasno, a znatno pisano studijo o Venu Pilonu, ki je nedavno žel prav dobre kritike v Rimu. Dr. J. Mal končuje v tej številki svoje arhivalne izpiske umetnostnozgodovinskega značaja, topot o blejskem gradu in kopeli. Slede poročila društva, konservatorija, bibliografija in poročila o izšlih knjigah ter prirejenih razstavah. Številki je priložena ena polna dr. Steletovih topografij kamniške dekanije (Tunice, Sv. Primož). Zbornik objavlja v prilogah 13 lepo uspeših slik Veselovih, Potočnikovih in Pilonovih del in v tekstu še tri slike. Zopet je storjenega lep kos prepotrebne dela.

